

Algemene Raad-Samenwerkingsverband

De feiten

Bij beslissing van 14 juli 1995 heeft de Raad van Toezicht Y, verder te noemen "Raad van Toezicht", geoordeeld dat Mr X, verder te noemen "appellant", deelnemer is aan een samenwerkingsverband dat een zodanige relatie onderhoudt met een andere dan krachtens artikel 4 van de Samenwerkingsverordening 1993 erkende beroepsgroep, dat dusdoende wordt gehandeld in strijd met artikel 4 van de Samenwerkingsverordening 1993. Tevens heeft de Raad van Toezicht bepaald dat appellant zal handelen in strijd met het bepaalde in artikel 8 van de Samenwerkingsverordening 1993 indien hij deelnemer is in een samenwerkingsverband dat in zijn gemeenschappelijke naam de naam vermeldt van de natuurlijke persoon Q. Bij beroepsschrift van 6 september 1995 is Mr Z als advocaat-gemachtigde van appellant bij de Algemene Raad in beroep gekomen van dit besluit. De Algemene Raad heeft belanghebbenden conform artikel 7:16 Awb en artikel 10 lid 5 Samenwerkingsverordening 1993 in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. De openbare hoorzitting heeft plaatsgevonden in aanwezigheid van Mr X, vergezeld door een viertal kantoorgenoten. Namens de Raad van Toezicht was Mr R bij deze hoorzitting aanwezig. Bij brief van 3 november 1994 heeft appellant aangekondigd met ingang van 7 november 1994 zijn praktijk in Y te zullen voortzetten. De Raad van Toezicht heeft hierop bij brief van 5 december 1994 gereageerd. Partijen hebben een correspondentie gevoerd. Voordat de Raad van Toezicht de thans voorliggende beslissing heeft genomen, heeft eerst op 17 februari 1995 een bespreking tussen de Raad van Toezicht en appellant plaatsgevonden. De Algemene Raad heeft kennisgenomen van alle overgelegde stukken.

Het standpunt van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht is van oordeel dat de belastingadviseurs in het samenwerkingsverband van appellant, en daarmee ook appellant zelf, een samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 1 onder b Samenwerkingsverordening 1993, verder te noemen "SV", onderhouden met de leden van een andere beroepsgroep, die niet erkend is door de Algemene Raad als voorzien in artikel 4 onder c van de SV. Daardoor is het samenwerkingsverband van appellant met de belastingadviseurs tevens een samenwerkingsverband met beoefenaren van een niet toegelaten beroepsgroep (accountants). Door deze omstandigheid is het samenwerkingsverband van appellant met de belastingadviseurs niet toelaatbaar krachtens de bepalingen van de SV. De Raad van Toezicht heeft uit de zgn. Member Firm Interfirm Agreement, verder te noemen "MIA", opgemaakt dat de contractuele relatie tussen de belastingadviseurs in het samenwerkingsverband van appellant en accountants zodanig is dat de deelnemers van het samenwerkingsverband waarvan appellant deel uitmaakt niet (uitsluitend) -voor eigen rekening en risico de praktijk uitoefenen en/of de zeggenschap danwel

eindverantwoordelijkheid delen. Naar het oordeel van de Raad van Toezicht is het gebruik van de naam Q, advocaten en belastingadviseurs" misleidend, wegens strijd met de algemene regel uit de eerste volzin van artikel 8 lid 2 van de SV, alsook wegens strijd met de specifieke grondslag van misleidendheid van artikel 8 lid 2 sub a SV. De Raad van Toezicht heeft gemotiveerd weerlegd het standpunt van appellant dat de SV-onverbindend zou zijn wegens strijd met regels van Europees recht en de Grondwet.

Het standpunt van appellant

Appellant heeft in zijn beroep primair aangevoerd dat de vorm van samenwerking van de advocaten met de accountants in de organisatie waartoe appellant behoort, niet valt te kwalificeren als een samenwerkingsverband in de zin van de SV. Voorts stelt appellant zich op het standpunt dat artikel 17 Advocatenwet, waarin het gedwongen lidmaatschap van de Nederlandse Orde van Advocaten is geregeld, nietig is wegens strijd met regels van Europees Recht (artikel 11 EVRM, 22 IVBPR en 20 lid 2 Universele verklaring voor de rechten van de mens). Naar het oordeel van appellant is in het onderhavige geding geen sprake van een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie. Hiertoe beroept appellant zich op jurisprudentie van het EHRM en artikel 6 EVRM. Naar het oordeel van appellant is de Raad van Toezicht niet bevoegd om vast te stellen of appellant in strijd handelt met de Samenwerkingsverordening, nu die bevoegdheid op grond van artikel 46 Advocatenwet bij uitsluiting is opgedragen aan de tuchtrechter. De SV is onverbindend, aldus appellant. In zoverre als de SV een samenwerkingsverband tussen advocaten en accountants verbiedt is sprake van strijd met artikel 1 GW en artikel 26 IVBPR (gelijkheidsbeginsel), artikel 8 GW, artikel 11 EVRM en artikel 22 IVBPR (associatievrijheid). In zoverre als de SV het gebruik van de naam Q verbiedt is er strijd met artikel 7 GW, artikel 10 EVRM en artikel 19 IVBPR (eisen aan overheidshandelen). Daarnaast is de SV in strijd met de algemene beginselen van behoorlijke wetgeving. Appellant verwijst naar artikel 30 Advocatenwet. Besluiten van het College van Afgevaardigden kunnen worden geschorst of vernietigd voorzover zij in strijd zijn met het recht of het algemeen belang. Dat de SV- in strijd is met het recht is reeds aangetoond, aldus appellant. Naar de mening van appellant komt het voeren van de beoogde naam niet in strijd met de SV, nu de gemeenschappelijke naam in casu valt onder de uitzondering als bedoeld in artikel 8 lid 2 onder a SV. Appellant beroept zich vervolgens op het overgangsrecht. Dit overgangsrecht heeft tot consequentie dat de artikelen 3, 5 en 6 SV niet gelden. Artikel 4 sub c SV wordt daarmee dan zonder betekenis. Appellant wijst op de komende toetreding van advocaten in dienstbetrekking. Problemen ten aanzien van de onafhankelijkheid en partijdigheid zullen worden opgelost door de invoering van een professioneel statuut. Het gelijkheidsbeginsel brengt mee dat ook voor advocaten in een samenwerkingsverband met accountants een oplossing gezocht moet en kan worden door middel van de invoering van een professioneel statuut. Tenslotte stelt appellant zich op het standpunt dat sprake is van een onrechtmatige (overheids)daad.

Beoordeling

De Algemene Raad deelt niet het primaire standpunt van appellant dat geen sprake is van een samenwerkingsverband in de zin van artikel 1 sub b SV. Hiertoe overweegt de Algemene Raad het volgende. Door het samenstel van bepalingen in de MIA heeft de coöperatie - waarvan iedere partner individueel lid blijkt te zijn, aldus appellant - relevante zeggenschap over de memberfirms. Ter adstructie wijst de Algemene Raad op artikel 8 en artikel 9 van de MIA. Hieruit volgt dat onder een dwingend systeem toegeleverde diensten worden gefactureerd. Tevens volgt hieruit dat de coöperatie het inkomen tot een zeker niveau garandeert; ter egalisering wordt winst van de ene memberfirm naar de andere memberfirm overgeheveld, welke overheveling in betekenisvolle mate kan ingrijpen op de winstvorming (maximaal 15 % van de declaratieomzet). Krachtens artikel 9 is de Nederlandse membership firm gehouden zich voor alle wezenlijke beleidsbeslissingen te richten naar het beleid van de organisatie als geheel. Dit systeem betekent een zeggenschapsbeperking nu de memberfirms niet autonoom zijn in het bepalen van de winstbestemming, en in aanzienlijke mate beperkt worden in hun overige beleidsvrijheid. Ook overigens is de Algemene Raad van oordeel dat het beroep van appellant niet kan slagen. Wat de strijdigheid betreft met artikelen 11 EVRM en artikel 22 IVBPR dient het volgende te worden opgemerkt. Het verplichte lidmaatschap van de Nederlandse Orde van Advocaten staat er geenszins aan in de weg dat advocaten zich kunnen aansluiten bij (beroeps)verenigingen. Voor de toepasselijkheid van artikel 11 EVRM dient sprake te zijn van een "private association". Dit blijkt ook uit de jurisprudentie waar appellanten zich op beroepen. Nu, naar het oordeel van de Algemene Raad, de Nederlandse Orde van Advocaten niet onder dit begrip valt, is een verder onderzoek van dit argument niet noodzakelijk. Er is geen sprake van strijd met artikel 6 EVRM. De Algemene Raad is een bestuursorgaan in de zin van de Algemene wet bestuursrecht, en geen onafhankelijke rechter. Het systeem van de Awb brengt met zich dat eerst administratief beroep wordt ingesteld (bij een bestuursorgaan), voordat beroep ingesteld kan worden bij een onafhankelijke rechter. Artikel 10 is in de SV opgenomen. Daarmee is naast de gang naar de tuchtrechter, tevens de mogelijkheid van administratief beroep geopend. Hierdoor wordt het mogelijk om niet alleen achteraf maar ook vooraf een oordeel te krijgen over de toelaatbaarheid van het - beoogde - samenwerkingsverband. De Algemene Raad wijst er op dat de tuchtrechter het oordeel van Raad van Toezicht danwel Algemene Raad niet hoeft te volgen. De wijze waarop octrooigemachtigden dan wel notarissen de praktijk uitoefenen verschilt dermate van die van accountants dat reeds om die reden een beroep op het gelijkheidsbeginsel faalt. Dat de accountant een afgeleid verschoningsrecht heeft maakt dit niet anders nu de accountant dit recht slechts heeft bij samenwerking met een advocaat in een zelfde zaak, en derhalve geenszins zelfstandig. Voor de beweerdte strijdigheid met artikel 11 EVRM en 22 IVBPR verwijst de Algemene Raad naar hetgeen hierboven is overwogen. Hieraan dient te worden toegevoegd dat een inbreuk gerechtvaardigd is op gronden aan het algemeen belang ontleend. Naar het oordeel van de Algemene Raad berust de SV op een zorgvuldige afweging. Alleen ten aanzien van een beperkte categorie van intensieve vormen van samenwerking zijn restricties gegeven. Deze gaan inderdaad niet verder dan noodzakelijk is, ter waarborging van de onafhankelijke beroepsuitoefening en

een behoorlijke nakoming van de verplichtingen uit hoofde van het beroepsgeheim. Deze doeleinden rechtvaardigen de beperkte restricties die de Samenwerkingsverordening ten opzichte van de door appellant ingeroepen grondrechten zou kunnen meebrengen. Wat artikel 30 Advocatenwet betreft merkt de Algemene Raad op dat een beroep op dit artikel niet opgaat nu de in dat artikel genoemde periode van zes maanden reeds ruimschoots verstreken is en de Minister van ABC binnen die termijn de SV niet heeft vernietigd. De SV tracht duidelijkheid te scheppen; lossere vormen van samenwerking mogen geen gemeenschappelijke naam voeren, terwijl samenwerkingsverbanden in de zin van artikel 1 SV verplicht zijn een gemeenschappelijke naam te voeren. Nu de Algemene Raad heeft geconstateerd dat de samenwerking in de huidige vorm niet toegestaan is, kan niet onder gemeenschappelijke naam naar buiten worden getreden. Aan de beantwoording van de vraag of de beoogde naam misleidend is, wordt derhalve niet toegekomen. Naar het oordeel van de Algemene Raad was het samenwerkingsverband op 1 oktober 1993 ook niet toegestaan, omdat het onverenigbaar was met de artikelen 1 en 2 van de op dat tijdstip geldende Samenwerkingsverordening. Dat de Raad van Toezicht U met appellant een compromis had gesloten maakt dit niet anders. Een beroep op het overgangsrecht gaat derhalve niet op. Appellant is van mening dat niet alleen voor juristen in dienstbetrekking maar ook voor samenwerkingsverbanden tussen advocaten en accountants een oplossing gezocht moet en kan worden door middel van de invoering van een professioneel statuut. De Algemene Raad deelt deze mening niet. Samenwerking met accountants kan niet zonder meer op een lijn worden gesteld met functioneren als jurist in dienstbetrekking. Slechts voor vrije beroepsbeoefenaren waarmee advocaten thans onder gemeenschappelijke naam mogen optreden, moet worden overwogen om toe te staan dat zij advocaten in dienst nemen. Gezien het bovenstaande is geen sprake van onrechtmatig handelen door Raad van Toezicht dan wel Algemene Raad.

Volgt

Ongegrondverklaring van het beroep van appellant